

توانست بکشد .
فتح الله خان - خوب است فرار شود این
وزراء روز شنبه بیایدند مجلس پیش از این هم مذاکره
نشود . (مجلس ختم شد)

مذاکرات شنبه پنجم شعبان المعظم
دارالعلوم اسلامی
غلام مذاکرات روز پنجشنبه ۳ را مقبل
لشکر فرائت کردند .

آقای میرزا محمود - در چندی قبل بر حسب
تصویب مجلس قرارداد اساسی فائزین و حاضرین
در مجلس فرائت شود چند هفته هم فرائت شدید
متروک شد خوب است مقرر فرمایند کما فی السابق
معمول دارند .

حاج امام جمعه - معمول نبوده ولی
معمول شود در روز نامه مجلس هم اساسی فائزین
درج شود .

آقای سید محمد حسین - خوب است مقرر
فرمایند قانون اساسی خوانده شود .

وزیر عدلیه - بلکه هر صفحه که خوانده شد
قبول کردید اورا چاپ نکنند تا مچری شود مخصوص
قانون عدلیه فصل بصل که میگذرد اجیری شود
قرآن مجید هم بکندند نازل شد و بولگه بتدریج
نازل شد .

آقا میرزا ابراهیم - برای تصحیح نظامنامه
وزارت عدلیه دوازده نفر از علماء و کلا خوب است
مدین شوند که در کمیسیون فرائت و تصحیح کرده بعد
جزو جزو بمجلس آمده فرائت شود در این صورت
تعطیل هم نخواهد شد .

آقای میرزا ابوالحسن خان - جناب مشیرالدوله
مرحوم شده اند .

رئیس - بلی .
آقای میرزا ابوالحسن خان - این مردیکی
از رجال بزرگ خیرخواه ملت بود مسکن است تحقیق
شود که با حال خود مرده است یا خیر امروز بمجلس
لازم است که هر کس از رجال بزرگ و فیره که وجود
آن برای ملت فائده داشت باشد وفوت شود تحقیق
شود که حال طبیعی فوت شده یا خیر ؟

آقای سید حسین - حسب المقرر فرار بود که
در اول مجلس قانون خوانده شود و در آخر مجلس
مذاکرات بشود مقرر فرماید قانون اساسی خوانده شود .
رئیس - صحیح است ولی امروز ترتیبش
موجود نشده کارهای دیگر هست که باید مذاکره
شود انشاء الله فردا خوانده میشود .

رئیس التجار - جناب رئیس دیوباب فوت
مشیرالدوله که فرمودید ؟

رئیس - مسکن است الان با تلفن تحقیق شود .
احسن الدوله - این دو کس و کلا از برای
مداومت یک نفر مرده مجاهدت دارند داشته باشند .
همین قدر هم بجهت زندها حمایت داشته باشند .
رئیس - چند نفر از طرف مجلس برای تحقیق
مدین شود .

حاج امین الضرب - اینطور خوب است
که بواسطه تلفن اساسی اینجیکه در آنجا بودند
صلوم خود نادرصد تحقیق برآیند (تلگرافی از
فرمانرا رسیده بود فرائت شد قریب باین مضمون
بشوسط صدق الطعن حضرت آقای سیدالدوله وزیر
امور خارجه امروز تلگرافی از محمد حسن خان
حاکم ساوجبلاغ رسیده بود محمد حسن خان پاشا خود یک

بهر وقت فریاد می شود و شور می شود بنور انوار
باز در نصف مشرقه دیگر هم خبری کرده سیدالمطهر
هنوز اطاعت نکرده ولی لابد است اطاعت کنند
سردار مکریم لابد است اطاعت نماید در ولایت
مگری دیگر مشاوری برای دولت ایران نماند سایرین
هم سرگردان غلبه هم طول بکشد یک روز دیگر
سایر عشایر هم اطاعت خواهند کرد در فرسخ قطعی
گردد آینه از مگری و سردشت دیگر کسی باقی نماند
الان از تمام این ولایت قریب صدسوار بیشتر نماند
یک ماه است فریاد می کنیم که افشاش سرحد از
حد گذشته است کسی گوش نمی دهد .

حاج امام جمعه - بنده هم از اشخاصی هستم
که میگویم این نظام نامه جدا از مجلس باید
بیرون بیاید اما بعد از آنکه دوازده هزار عشایر
ما از ما بوس شده بروند اطاعت عثمانی را نمایند
عثمانی هم اتصالا پیش می آید دیگر برای ماملکتی
باقی نماند ماند ایست حال سرحد ساوجبلاغ از
حال ارومی هم بربروز مطلع شدید در این صورت
نظامنامه فایده ندارد خوب است این نواع خانگی را
کفار بگفایم اتفاق نبوده در صد و رفع برآیم و
خود را از تهدیات خارجه حفظ نماییم .

وکیل التجار - (از اینکه ما بنشینیم و بگوئیم
مملکت رفته است فایده ندارد باید معالجه کرد بهتر
ایست این سردار هائی که مدتها مال دولت و ملت
را برده اند و خود مدائن آنها را اطمینان بخوانند
هر قدر از برائی آنها ممکن است از جهت مال در
همراهی کمک کنند بعد از دولت بگیرند ملت هم
هر چه می تواند باید همراهی کنند تا علاج بشود .

آقای سید حسن قلی زاده - که با وزیر تلگراف
حضرات آقایان بطور کامل مصون نشدند بربروز
که مسئله ارومی صحبت شد میخواستیم این نکته را
عرض نمایم نشد نقطه فکر آخری آقایان باینجا
منتهی شد که بدولت اظهار شود که اقدام نمایند و
اگر نتوانست با سکره خود ملت اقدام نماید بنده
عرض می نمایم این ترتیب نخواهد شد دولت مجبورت
نخواهد گفت من نمی توانم و اعمال راهم از دست
نمی دهد پس کی باید این اقدام بشود مجلس هم که
صامعه می نماید اگر مقصود در مجلس گفتن است
از گفتن هم مضایقه میکند هر چند روز یک مرتبه
مذاکره میشود و دیگر فراموش می گردد بعد از
آنکه شما قطع کردید که دولت صحیح اقدامی نخواهد
کرد و قطعات خلقتش را مهود و عشایر شاماز روی
اضطرار از اطاعت خارج میشوند دیگر منتظر چه
چیزیید گمان بنده این است همانطور که از تبریز
وادیس تلگراف شده که اگر اقدام نمیشود
خودمان و گذار نماند حالا بخودشان وا گذار کنید
که همه بدانند مادولت ندانیم بویصلت یتیم هستیم .

مستشار الدوله - اینکه تقی زاده گفتند
امروز کار بجایی رسیده است که دیگر علاجی غیر از
اقدامات ملی نماند - آن روز گفته شد که من خودم
بغض عثمانی نروم ولی نقد حال اجماع عقیده بنده این است
که تلگراف بشود بهجج الاسلام عتبات که از آنجا
بیایند و باید جلوگیری شود که عشایر مانع خروج
تحت تیغ دیگران نروند و فرستگ قرسنگ خاک
ما از دست نرود .

آقای سید حسن - اینها کبیر مایند در صورتی
است که ایران نهایت فدا شده باشد .

حاج امین الضرب - از اول گفته اند که لوخ انداز
را پادشاه سنکست را بر غلبی آسان است بکنی
از طرف عثمانی ببنیاد و فریق حرب است مجلس
اذن بنده که هجوم ببرند نخود و دهن آنجا بجهت
مشروطیت حاضر است همینطور افشاش بشود خود
در عینش در صدد بر خواهند آمد آخر تا کی تا چند
اقدام نمیکند

آقای سید حسن قلی زاده - آقا گفتند که بشرط
اینکه اجیت باشد من میگویم این شرط لازم نیست بشرط
اینکه مجلس دیگر هیچ حرفی نزنند در سایر پارلمانها
وقتی که گفتگوی خاک شد تمام ملت از هر منتهی
که باشند اتفاق نموده هیچ حرف دیگر نزنند .

صنیع الدوله - بطوریکه آقای قوزاده
گفتند از روی تأکید است در این موارد مجلس
طرف میخواند که صحبت نمایند طرف قوه مجریه
است کجا هستند آنها که حاضر شوند تکلیف مجلس
خواندن لوايح و وضع قوانین است .

حاج امام جمعه - این سفر ما وقتیکه رفته
ببای تفه عثمانی این مملکت مستبد بود در آن
مملکت هم که هست همین طور است تمام اینها نشان
نوازش بود حقیقه او باید این ملکا کرات را تمام نمایند
هر چه گفته میشود که چرا تغییر مسلک نمیدهند هیچ
کسی گوش نمیدهد من یک خدمت از او نشان دار
گفتم در این فرضی اخیر که نام داشت که ایران را با زور فروخت
قلم را بوس گرفت که من ایران را با این قلم احیا کردم

آقای میرزا ابوالحسن خان - چون این
تلگراف بعنوان مجلس نبود بلکه بشخص وزیر
امور خارجه شده بجهت چیست که اینجا آمده است کار
باید از مجرای آن بشود و طرف ما وزیر امور خارجه
است بقول آقای صنیع الدوله که طرف ما .

حاج امام جمعه - این تلگراف را اولاً من
مواخله از تلگراف چها دارم که فرمانرا روز
سه شبه تلگراف کرده و دیشب رسیده است و
هض واسطه معض اینکه سیدالدوله در شبستان
است هر اسان آورده بود نزد من که چه بکنیم
گفتم این نسخه نزد من باشد تا در مجلس
صحبت شود یک نسخه دیگر بگیریم بفرستیم بیه
سیدالدوله .

آقای میرزا ابوالحسن خان - فرض این است
که بی ترتیب شده اما در خصوص اتفاق همان است
که گفته شد مادامیکه ما مشغول جنگ خانگی باش
البته دشمن فرصت پیدا خواهد کرد فعلا باید که
را بکسره کرد تا اتفاق حاصل گردد حال غیر از
خواستن وزیر امور خارجه تکلیف چیست باید
را خواست .

وکیل التجار - قبل از آنکه فرمان فرما
میخواست حرکت کند بنده این عرض را کردم که باید
در این مواقع وزرا تمام حاضر باشند و ترتیب هم
باشند تا این کارها اصلاح شود - اینکه بروند در آن
وراههای دور که نشود بآنها دست درسی پیدا کرد
باید بلم بنشینند و فکر کنند که چه چاره باید
اندیشید با تلگراف و تلفون نمی شود این مطالب
را گفتگو کرد .

مستشار الدوله - اینجا مذاکره میشود
طرف مجلس که هیئت مجریه باشد اینجا نیست
عرض میکنم ما یکسال است می بینیم افزونه مجریه
برای ما فائده حاصل نشده است پس در این
صورت آن چیزیکه در آخر میشود بقول آقای

از طرف خود ملت اقدام نماید اگر آنها هم از اهل این خاک هستند خودشان بیایند ما چرا آنها را دعوت نمائیم .

حاج سید مرتضی - مملکت چند هزار سردار اصی دارد ولی دونوج نداریم پس خوبست آنها را بیرون کنند .

آقا میرزا ابوالحسن خان - بنده مرض میکنم يك اطلاع آخری هم لازم است .

حاج محمد ابراهیم - این علاج نوری نیست مقید بنده تلگراف شاه بشود که تفصیل این است یا مجدده اقدام شود یا اینکه بملت اطلاع داده شود که خودشان فکری میکنند .

آقا مهدی باقر - چند روز است میگویند کابینه معین شده و هنوز نیامده اند و ما و کلا هنوز از آنها اطلاع نمان حاصل نکرده ایم و این تلگراف هم که آمده است کار مهمی است وزراء باید بیایند با و کلا همراهی شده آنچه لازم است اقدام شود .

حاج سید نصرالله - باید فکر کرد که چه باید بشود .

رئیس - چون بنده بصیرت دارم میدانم تا چه اندازه اهمیت دارد اگر سر دشت برود تمام ارومی و غیره رفته است .

حاج امام جمعه - اگر صلاح است الان با تلفن بوزرا اطلاع داده شود .

آقا سید حسن تقی زاده - این اتمام حجة آخری باید باشد اینرا هم باید دانست هر کس کاری را نکرد و سایرین آمدند قبول کردند منت خواهد داشت پس حالا این جنس نانگی را کنار بگذارند شاه و وزرا اقدام نموده دشمن خارجی را دفع کرده

منت بروگی بر ملت گذاشته و صاحب يك سلطنت قانونی مشروطه دائمی شوند ولی اگر ملت اقدام نمود کار برعکس خواهد شد چنانچه در چند سال قبل بدولت فرانسه دشمن قلبه حکرد و دولت همراهی نکرد بلکه اقوا نمود که داخل پایتخت شود ملت که این را ملاحظه نمود در تمام کوجه ها يك اعلانی انتشار داد که وطن در خطر است تمام ملت جمع شده دشمن را با فوه ملی دفع نمودند آنوقت کار برعکس شد زیرا که ملت گذار بدولت شدند حال خوب است اعلی حضرت هم منت گذاشت جلو انتاده دشمن را دفع نمایند و الا ملت خود دفع خواهد کرد و صاحب منت خواهند شد .

حاج محمد آقا - تا حالا تمام به سامه و افعال گذشت در گفتگوی لاهیجان اسکر اقدام میکردند کار با اینجا نیکشید خودشان بهتر میدانند که تا کتون هیچ اقدامی نکرده اند اگر در این مدت سه توج تهیه میکردند و با اگر این اتفاقات می افتاد ما شسته ایم لاسر غیر خودمان که میکشیم باید از آنها تلگراف بشود بسفر علنا که همه بعنوانت که ششانی عسکر خود را بیرون ببرد دشمنی با این اندازه قوت ندارد که مقاومت نماید .

شیخ ابراهیم - اگر خواستیم وزرا لازم است از امروز باید بخواهند .

حاج سید نصر آقا - وزرا و سردار و امرا تمام صاحب ثروت هستند حاضر شوند و اقدام نمایند اگر مسئله شود دیگر عقیده بنده این است که به کتوبت شود .

آقای امام جمعه - من از روز یکشنبه مطلع بودم که روز بروز تخطی مینمایند و فرار شد اقدام هود هیچ اقدام هم نشد حالا هم میترسم مثل آنکه حاج امام جمعه گفتند باز امروز فی الجمله گفتگو شود و به سامه بگذرد پس خوبست همانطور که گفته شد مفر شود و وزرا بیایند از اینجا ترویم تا کار درست شود .

حسام الاسلام - صاحبخانه را باید بدوشکل بیدار کرد اگر زیاد خوابیده باشد باید او را بطور ملائمت بیدار کرد و اگر دزد آمد در خانه باید او را طوری بیدار کرد که همسایه هم بداند حالا باید واسطه را کنار گذاشت بشاه باید گفت مملکت میورد تا فرصت هست باید اقدام کنیم از طرف عراق عرب باید حمله کنیم اگر اینکار بشود عراق عرب از دست او خواهد رفت .

مستشار الدوله - با تمام این مطالب آنطور که جناب حاج سید نصر الله گفتند بطور فوق العاده بر رئیس الوزرا تلگراف شود نه بطور خواهمش که در دربار مجلس فوق العاده از وزراء و امراء و سردارها تشکیل داده آن نقشه و خیالی که درباره دشمن بعمل خوانند آرزو گفتگو نموده و فرد اطلاع به مجلس بدهند و الا اگر اینطور نباشد فردا باز اینجا آمده وقت مجلس ضایع خواهد شد و کاری هم پیشرفت نخواهد کرد این مجلس عسکر به زا اسکر ترتیب بدهند در خارج هم خیلی اهمیت حاصل خواهد کرد که امروز در دربار این مجلس فوق العاده مسکری برای مدافعه تشکیل داده شده است .

آقای میرزا فضلعلی آقا - مقصود این است این مطلب که نوشته شده است چون سردار مسکری با آن مناقضه که میان او و عشار است این نوشته را بفرمانفرما نوشته و مطلب هم آنقدر مهم نیست که فرمانفرما تلگراف کرده است .

رئیس - ولی عقیده بنده با اینکه برای اندازم بشام بگویم که مطلب خیلی خیلی مهم است و بیش از اینها است که فرمانفرما تلگراف کرده است .

آقای میرزا محمود - ما و کلا نوشته ایم که حقوق وحدود ملثرا حفظ نمائیم اگر همسایه تعدی به همسایه نماید آسوده نمی نشیند امروز فرضاً نوشتیم آنها هم فردا جواب میدهند حکه سرفرازا دیدیم و مذاکرات شد شدا آسوده بنشینید عقیده بنده این است که امروز وزراء و امراء را باید خواست و تکلیف را تمام کنید .

حاج سید نصر الله - از فرمانفرما چنین تلگرافی بیاید آیا اهمیت ندارد بر فرض این تلگراف اهمیت نداشته باشد ولی مدافعه سرحدی که اهمیت دارد تا کی باید این ملت بسوزد .

رئیس - بلی با آرامی باید رفتار کرد .

مستشار الدوله - ابدأ جای آرامی نیست سه ماه است که ما با آرامی رفتیم و آنها یکصد و پنجاه فریه تصرف کردند حالا چه موفقی است که بگوئیم این تلگراف فرمانفرما اهمیت ندارد و تلگراف سردار مسکری را تصدیق نکنید .

حاج امام جمعه - در این مسئله بنده هم همراهی هستم اینقدر سرحد دار ما است اگر ما بجرع سا کم جزو کل گوش نمیم پس از کی میرسیم اسار در خصوص وزرا امروز آنها را بخواهید و آنچه لازم

است با آنها گفته شود همانطور که مستشار الدوله گفتند آنها بروند در دربار مجلس کرده نقشه و نتیجه اقدامات خود را فردا مجلس ارائه بدهند تا تکلیف معلوم شود .

آقا سید حسین - مادامیکه فرمانفرما اینجا بود مطالب خیلی اهمیت داشت و خیلی اهمیت می دادند و افواج معین می کردند از جمله سوار جهان شاه خان بود حتی وقتی که فرمانفرما میخواست برود بنا بود جهان شاه خان قبل از وقت برود حالا مدتی است جهان شاه خان اینجا است و هر روز می رود دربار میگوید سوار من حاضر است اگر سوار ایل را هم میخواهید بول بدهید تا سوار ایل حرکت کند هیچکس حرف او را گوش نمی دهد .

حسام الاسلام - در بعضی موارد احتمال بقدر یقین کار می کند و عاقل باید جلو احتمال را بگیرد مگر فرمانفرما مأمور دولتی نیست در سایر پارلمانها چه کار میکنند وقتی که صحبت وطنی شد بنیاست نشست .

آقای میرزا ابوالحسن خان - در این که تلگراف حاکم سندیت دارد و مجلس باید هر اقدامی که میتواند بکند حرفی نیست مقید بنده این است که آنچه علی در این خصوص باید گفتگو شود شد بعضی مطالب که چه باید کرد خوبست در مجلس مخصوص وزرا خواسته شوند و گفتگو شود و نتیجه حاصل گردد .

صدیق حضرت - وقتی که مسئله ارومی با هیئت وزرای سابق گفتگو شد گفتند دول همجوار در کار بوده و واسطه هستند حال عقیده بنده اینست که معلوم شود مذاخه آنها چه بوده است .

آقا سید حسن تقی زاده - عقیده بنده برعکس این اعتقاد است هر وقت تمام حرارت های ملوا همین يك کلمه سرد میکنند که وزرا می گویند ما می خواهیم سؤال وجواب نمائیم حال سه ماه است که هیچ اقدام نشده و نت رفتن فرمانفرما فرار شد فوج همدان و خسه و قزوین و غیره برود بکنفر تقرساته اند حالا باید منت دیگر خودش همراهی بکنند و ملت ایران را هم من زنده می دانم حالا باید بهر کس اطلاع آخری داده شود که اگر شاهم اولاد این وطن هستند بیایند با ما همراه شویند اگر بیایند بعد از آنکه ملت دشمن خود را دفع کرد لابد دشمنان داخلی را هم دفع خواهد کرد .

اسدالله میرزا - امروز جز اینکه از راه وفای داخلی باید پیش آمد و جنگ خانگی را کنار گذاشت و بقوه اجماع کار را پیش برده هیچ چاره نیست .

رئیس - در این خصوص آنچه لازم بود گفتگو شد و وزرا را باید خواست و گفتگو حکرد اما در باب وقت امروز مستشار الدوله مرحوم شده این وزیر بزرگ و صدراعظم بود تمام آنچه هستند و باید تشییع جنازه نمایند اجازه می دهید فردا صبح بیایند که هم مرفعی بشوند و هم در این خصوص مذاکره شود .

حاج امام جمعه - عقیده بنده اینست سه ساعت تقرب مانده بیایند پیش از این نباشد و صبر کرد اگر فی الجمله اعمال بشود آنوقت باید تشییع

جنازه وطن را بگیریم.
آقا میرزا فضلعلی آقا - بنده يك عرض کردم و هر کدام بر بنده ایراد کردند بنده از روی نوبت سرحدات می گویم اینها آمدند از سواجلاغ چراس قریه را تصرف کردند اما مطلب مشایخ جنگ خانگی است اگر این جنگ خانگی را رفع کردید دیگر هتانی نمیتواند تمدی کند این حرف بنده جای ایراد نیست .

مستشارالدوله - چه تفاوت دارد ارومی با سواجلاغ امروز در ارومی است فردا میکشه طرف سواجلاغ امروز بگویم آنجا جنگ خانگی است فردا خارجی میشود علاج همان است که آقای تقی زاده گفتند ملت باید خودش رازنده بداند و اقدامات لازمه را بکند و بدو ملت تمام حجت آخری شود که اگر از این ملت مستبد بیایید همرا می نمانید .
آقا سید حسن تقی زاده - بعضی گفتند وزرا امروز عصر بیایند ولی عقیده بنده این است که آن مجلس سراسر امروز در دربار باشد که فردا نتیجه را بنا بگویند که دیگر بنا بگویند برویم به بیستم چه باید کرد باید این ملت حس خود را نشان بدهد دولت هم خواست اقدام نماید اسباب پشت گرمی آنها خواهد شد و باید مجلس بملت اطلاع داده و صدا نماید .

حاج امین الضرب - اینکه گفته شد بوزرا اطلاع داده شود هیچ فایده ندارد زیرا که ابتدا آنها در تکر نیستند و هیچ اهمیت نمیدهند عقیده بنده این است وزرای حالبه و وزرای قدیم و امرا را حاضر نمایند امروز عصر در اینجا مجلس شده گفتگو شود .

آقا میرزا محمود - بنده هم با جناب حاجی امین الضرب هم عقیده هستم .

مستشارالدوله - بنده بعقیده سابقه باقی هستم برای اینکه داخل در ادبایت نشویم يك تکرار بوزرا شود که يك مجلس از وزرا و امرا و سردارها تشکیل داده آنچه لازم است گفتگو نمایند و فردا اطلاع بدهند .

حاج سید نصر الله - این مجلس مثل مجالس مادیه نیست و فوق العاده است و امروزه گفتگو حقیقه در خاک ولایت است اگر حاضر نشوند معلوم میشود که اینها دشمن ما هستند .

حاجی معین التجاره کار را سردار ها بهتر صورت میدهند تا وزرا ضرر ندارد که از آنها شوری شود .

رئیس - حال اختلاف شد که تنها در ارام می خواهیم یا اینکه سردار ها هم با وزرا باشند .

آقا سید حسن تقی زاده - تمام اینها نوکر پادشاه هستند هشت نفر وزیر مسئول مجلس هستند و سایرین باید طوری خدمت نمایند که نوبت حاصل نمایند پس اینها باید در دربار جمع شده آن آخر اقدام خودشان را مذاکره نموده فردا که می آیند جواب بیاورند نه اینکه بساز گفتگو شده بروند برای ما جواب بیاورند ما با سردار ها طرف نیستیم و ابتدا با آنها گفتگو نداریم .

مستشارالدوله عصری وزرا آنها آمده هم معرفی شده و هم آنچه لازم سؤال و جواب است با آنها شود که در مجلس دویم دیگر جای سؤال و جواب نباشد .

حاجی سید نصر الله همان نتیجه اتفاق را می خواهیم

از اینکه آنجا مجلس میکنند یا میکنند کار نداریم آن کسانی که امروز تمکن دارند باید همرا اقدام نمایند
حاج سید محمدالاصین شههالی - خوب است امروز آن مجلس که وزرا با امرا باید بنمایند منعقد بشود ولی آن مجلس که باید وزرا و امرا بلکه علماء هم باشند در اینجا بشود و تکلیف ملت و مردم معلوم شود .

وکیل التجاره مقدمه باید وزرا در اینجا حاضر شوند و بآنها حالی سکرت کرد که چه باید کرد و چه نحو مذاکره نمایند بعد آن مجلس در دربار منعقد شود که دیگر بسامعه نگذرد .

آقا سید مهملی - عقیده بنده همان فرمایشات آقای تقی زاده است .

مستشارالدوله ما نباید تمام قوانین دنیا را منقرض نماییم و از سر ترتیب جدید پیش بگیریم آن مجلس که باید امیر و سردار باشند آن مجلس باید در دربار دولتی باشد که هر کس هر چه میتواند جانا و مالا اقدام کنند آنجا مذاکره بنمایند نتیجه را بیاورند اینجا اظهار کنند .

حاجی امام جمعه - همین طور که مستشار الدوله فرمودند صحیح است ولی يك نکته است که آنها با اعتبار این مطالب را اهمیت نمیدهند خوب است بیایند اهمیت مطلب را بآنها حالی کنیم بعد مجلس را در دربار منعقد کنند بتکرار نیشود مطلب را درست بآنها فهماند .

مخبر الملک چرا بالتکرار هم ممکن است اهمیت مطلب را بآنها حالی کرد .

رئیس - اگر مجلس میل دارد من عصر که بالا میفرمودم بوزرا اهمیت مطلب را بگویم و آنها را مسبوق نمایم چون درست از کم و کیف آنجا اطلاع دارم آنها هم مجلس کرده جواب را فردا بیاورند .

حاج سید نصر الله - اینکه گفته شد این امر بر خلاف ترتیب است صحیح است ولی امر رده بمجلس آمده این مطلب با این اهمیت چه ضرر دارد که در همین جا مذاکره شود .

حسام الاسلام - همانطوریکه مستشار الدوله گفتند امروزه مملکت ما اقتضا دارد که در دربار يك مجلس عسکری و نظامی باشد .

آقا میرزا فضلعلی آقا - این فرمایش که آقایان فرمودند صحیح است که مجلس با این اشخاص طرف نیست ولی اگر در اطاق دیگر باشند و با آنها مذاکره شده ملت خود را اظهار دارند چه ضرر دارد .

رئیس - امروز عصری قرار بود مجلس تشکیل بشود دربار عمل نان حال و کلا چه میگویند تشکیل بشود با آنها اهمیت دارد و این چند روزه تا ممکن است زودتر تهیه کنیم و نان بشود خواهش دیگری که دارم این است در دربار و زخم گفتیم که نمیتوانید حفظ انتظامات داخلی مجلس را نمائید و در این خصوص وقت مجلس خیلی مذاکره شده مبنی هم وقت مجلس را صرف کردیم معذرا امروز وقت حاضر نشدهند حالا باز خواهش میکنم که در هر ساعت حاضر شوید که هم حفظ شئونات خودتان را کرده باشید و هم وقت مجلس ضایع نشده باشد .

رئیس التجاره - تلفونی که بمؤتمن الملک شده جواب چه رسید .

محقق الدوله - در جواب تلفون بمجلس جناب مؤتمن الملک خیلی اظهار تشکر و امتنان نمودند و چنین مذکور داشتند که در هر روز مبتلا برض فوننج شدند و بعد از آن سکترو داد و کتک انگلیسی آوردیم که تشخیص بدهد از چه بوده است فعلا در امامزاده صالح بطور امانت گذاشته شده و خیلی عرض تشکر از اقدامات مجلس مقدس مینمایم .

رئیس - خود مشیر الدوله مرحوم در هر روز قبل که من خدمت ایشان رسیده بودم از مرض فوننج شکوه داشتم حالا اگر لازم است باز تحقیق شود .

آقا میرزا ابوالحسن خان - مجلس این حق ندارد حال این هیئت که میروند اگر قانع شدند و با اطمینان دادند بسیار خوب و الا اقدامات لازمه دیگر بشود .

وکیل التجاره - اگر اطمینان دادند که ببرند دفن کنند و الا باید باشد تا تحقیق شود .

رئیس - این هیئت نباشد برود برای تسلیت و تمیزت است و تمام این سؤال و جواب ما را خواهند کرد .

آقا میرزا سید حسن - حالا که شما خودتان میروید خوب است تمام مملکت را مثل ارومی فرض کرده از بابت راهها و اقتشاش ولایات کلیه مذاکره نمائید که فردا نتیجه آنرا در مجلس بگویند .

حاجی سید نصر الله - هر روز که ما می آیم اینجا گرفتار نظلمات یکی هستیم یکروز از کرمانشاهیان روز دیگر از تنگابنها و غیره آیا چه باید کرد درباره آنها .

رئیس - امروز اقدامی در باب کرمانشاهیان شد و قرار شد که يك پولی بآنها داده شود بروند چند نفرشان بمانند که عمل بانجام برسد و مسئله تنگابن هم اگر باید در مجلس مذاکره شود بشود .

آقا سید حسین - مسئله تنگابن مقرر شد در مجلس وزراء با و کلاه مذاکره شود که بعضی اسناد و نوشتهجات در دست است تا رسیدگی شود .

رئیس - آیا امر تنگابن متعلق بمجلس است یا عدلیه ؟
آقا سید حسین - متعلق به عدلیه .

رئیس - پس باید ببینیم که مجلس وقت دارد یا بنگونه کارها رسیدگی کند .

آقا میرزا ظاهر - مسئله تنگابن راجع به وزیر تجاره است یکی وزارت داخله که باید آنجا را امنیت بدهد و حاکم معین کند و یکی از بابت این قتل و غارت که راجع به دیوانخانه عدلیه است که تا حال هم ثمری نبخشیده .

رئیس - امیدواریم که انشاء الله بروی عدلیه اقدامات صحیحه بشاید .

آقا سید حسن تقی زاده - این صحیح است که مجلس نباید در خصوص امری رسیدگی کند ولی یکدفعه است که قتل و غارت عمومی در يك ولایت جریان پیدا میکند آنوقت وکیل آن ولایت در مجلس فریاد می کند و دیگران را هم بخاند هم آواز می نمایند در همه جا هم

شود ولی برای رسیدگی آنجا چون حکومت ندارد کسی برود تحقیق و رسیدگی کند برای امنیت هم حاکم معین کنند .

آقا میرزا فضلعلی آقا - اینکه آقای تقی زاده گفتند صحیح است ولی باید از آنجا تحقیق شود که حکومت غیر میتواند آنجا را امنیت بدهد یا نه ؟

آقا میرزا ظاهر - برای امنیت اول حاکم لازم است بعد از آن اشخاص را بخواند بیایند در عدلیه رسیدگی شود .

آقا میرزا فضلعلی آقا - در این فقره سپه دار هم و کلارا تنگ آورده است و تکرار فانی از تنگابن آمده که متناقض است و تا بحال این مطلب در پرده مانده روز بروز فسادش بیشتر شد پس يك مرتبه تحقیق شود بهتر است و بهمین ترتیب که فرمودند از طرف مجلس بروند تحقیق نمایند .

آقا میرزا محمود - اینکه فرمودند مامور برود بنده عرض میکنم که از مجلس مامور رفتن صحیح نیست و فردا از برای اقتشاش همه جا باید از مجلس مامور برود آنوقت کسی از و کلابانی نخواهد ماند خوبست از خارج مجلس باشد .

حاج شیخ محمود - در خصوص امر تنگابن کافله جانی خدمت آقا سید محمد تقی تنگابنی آمده است خوب است آنها را بخوانید معلوم شود که چیست .

آقا سید حسین - فرمودند که باید در محل تحقیق شود .

رئیس - من میگویم تکلیف اینست نازاری آقایان چه باشد .

وکیل الرعایا در امر تنگابن باید رسیدگی شود در آن اوایل سیدی آمد در مجلس که برادر مرا پسر سپه دار کشته است بعد چند نفر از و کلا برای رسیدگی این امر معین شدند تحقیق کردند معلوم شد که خودش خودش را کشت غرض اینست که باید تحقیق و رسیدگی شود و در همه ما نظوریکه آقای تقی زاده فرمودند جلوگیری شود که يك سیلی بی جهت بکسی زده نشود .

ملاحسن وارث - این آقای آقا شیخ ابوالقاسم که آمدند در اینجا از آقایان آنجا است از او بخوانند تحقیق شود و رسیدگی نمایند .

رئیس - میگویند او خودش عارض است پس باید در عدلیه رسیدگی شود من بغیر از حق با کسی همراه نیستم غرض اینست باید طوری باشد که بمجلس ایراد وارد نیاید .

آقا میرزا حسین طیب - بنده هم اطلاعاتی دارم که از الموت نوشته بودند که از این طرف ریخته و اموال ساعد السلطان را چه قدر غارت کردند و چه قدر گاو سر بریدند و در غرض اینست که این نحو کاغذ جات از آن طرف هم هست .

آقا میرزا محمود - مجلس باید مالی آنجا را امنیت فوری بدهد .

وکیل التجاره - امنیت فوری تعیین حکومت است و بعد از آن خواستن آن اشخاص و در عدلیه رسیدگی شدن .

آقا سید حسن تقی زاده - طرفینی که اینجا هستند برای رسیدگی ناقص نیستند عدلیه هم که حاضر سپه دار هم خودش خواست میکرد رجوع به عدلیه

شود ولی طرف شمر باشد حالا آقا میرزا ظاهر و آقا میر عاهد هر دو صحیح و درست هستند و اهل آنجا بیباختند و البته اطلاع دارند آنچه میگویند ولی من که اهل آنجا نیستم هیچ اطلاعی هم ندارم چه بگویم .

آقا میرزا حسین طیب - در چند روز قبل تلگرافی از تنگابن داده بودند بتوسط آقا نورالدین و منی شناسم که می هستند و خواسته که تلگراف در مجلس قرائت شود خوانتم بهم بمجلس جرات نکردم .

حاج امام جمعه - چرا ندانید چرا جرات نکردید حق را باید گفت .

آقا شیخ حسین - یکی از اصول نظامنامه است که وکیل را بی جهت نمیتوان توهین و تهدید کنند در چندی قبل وکیل در مجلس هر گاه برخلاف رای عامه حرف میزد در بیرون او را تهدید میکردند کم کم کار بجائی رسید که در انجمنها او را تهدید و تخویف میکنند خوب است جناب رئیس اجازه بفرمائید که این فصل اجری بشود و کلا آزاد باشند در اظهار عقاید خود (تلگرافی که با آقا نورالدین شده بود قرائت شد مشر بود بر اینکه آقا میر عاهد و سر رشته دار تنگابن را مقشوش نموده و هر روز آقا میر عاهد میزیسد که دولت و ملتی نیست مال و املاک سپه دار و کسان او را بجا بید و هر چه میتواند بکنند

رئیس - آخر تکلیف چه شد ؟
آقا میرزا ظاهر - باید حکومت معین شود که حفظ حقوق سپه دار و مردم هر دورا بشاید و نظلمات در عدلیه رسیدگی شود .

آقا سید حسین - آن پنج نفر را بفرستند بیایند در عدلیه رسیدگی شود و حاکم هم برای امنیت معین کنند .

فتح الله خان - اگر نباشد سپه دار عرض بشود که کار و کوشند مرا برده اند مجلس چه حکم خواهد کرد .

حاج امین الضرب - او هم هر چه اظهارات دارد باید بکنند کسی مانع اظهارات او نیست .

اسدالله میرزا - همانطوریکه جناب آقا میرزا ظاهر گفتند صحیح و بیطرفانه است .

آقا ملاحسن وارث - آن پنج نفر را باید خواست .

آقا میرزا عماد - این اشخاص که آمدند از دست آن پنج نفر عارضند خوب است آنها احضار شوند که بتحریر سپه دار این کار را کردند یا خود سر تا معلوم شود (ساع الدوله) (لغضعلی خان) و سه نفر خواجه وند و باید این ایل خواجه را از دست در منتزع شوند که آنها مصدر شرارت هرزگی هستند .

رئیس - بعضی حرف که نمیشود و دولت هم بعرف شما نیست شما میخواستید سر او را عم ببرید ولی این نیست مجلس با کی طرف نیست ولی در ماده سپه دار مجلس مقرر قلم رفته است من کسی نیستم که بهوای نفس رفتار کنم باید طرفدار کسی باشم مجلس باید حق را بگویند و احقاق حق نمایند .

ملاحسن وارث - مجلس چرا طرف قلم رفته است سپه دار کسی است که معرفی خودش را بر مردم کرده است .

آقا میرزا محمود - خوب است مجلس اجازه بدهد آن پنج نفر را احضار کنند رجوع شود به دیوانخانه عدلیه .

رئیس - آقا میرزا حسین طیب گفت که از این طرف بان طرف حمله بردند و غارت کردند پس از این قرار مجلس باید از این طرف هم احضار کند مجلس باید حق بگوید .

حاج امام جمعه - در این که بعضی در این مملکت با ظلم کرده اند و بد آدمی هستند حرفی نیست و بعضی هم مظلوم و مملوف هستند آن هم حرفی نیست ولی امروز تکلیف مجلس این است که هر کس با هر کس طرف است مجلس حق را بگوید

اگر چه آن طرف شمر باشد حالا آقا میرزا ظاهر و آقا میر عاهد هر دو صحیح و درست هستند و اهل آنجا بیباختند و البته اطلاع دارند آنچه میگویند ولی من که اهل آنجا نیستم هیچ اطلاعی هم ندارم چه بگویم .

آقا میرزا حسین طیب - در چند روز قبل تلگرافی از تنگابن داده بودند بتوسط آقا نورالدین و منی شناسم که می هستند و خواسته که تلگراف در مجلس قرائت شود خوانتم بهم بمجلس جرات نکردم .

حاج امام جمعه - چرا ندانید چرا جرات نکردید حق را باید گفت .

آقا شیخ حسین - یکی از اصول نظامنامه است که وکیل را بی جهت نمیتوان توهین و تهدید کنند در چندی قبل وکیل در مجلس هر گاه برخلاف رای عامه حرف میزد در بیرون او را تهدید میکردند کم کم کار بجائی رسید که در انجمنها او را تهدید و تخویف میکنند خوب است جناب رئیس اجازه بفرمائید که این فصل اجری بشود و کلا آزاد باشند در اظهار عقاید خود (تلگرافی که با آقا نورالدین شده بود قرائت شد مشر بود بر اینکه آقا میر عاهد و سر رشته دار تنگابن را مقشوش نموده و هر روز آقا میر عاهد میزیسد که دولت و ملتی نیست مال و املاک سپه دار و کسان او را بجا بید و هر چه میتواند بکنند

رئیس - تمام اینها مذاکرات است باید رسیدگی شود تا حقیقت معلوم گردد

آقا میرزا ظاهر - آخر کلابان است که نصر السلطنه می خواهد باین ترتیب در آنجا حکومت نماید و الا سه ماهست چرا حاکم تعیین نکردند و نفر ستانند .

رئیس - مدتی وقت مجلس در این گونه امور صرف شد و آخر هیچ نتیجه و ثمری نداد خوبست این يك امر را مجلس تحقیق و رسیدگی نماید تا برای آتیه خیلی راحت خواهد بود و وقت مجلس هم خیلی خواهد شد .

آقا میرزا رضی قلیخان - راه چاره این است که زود تر حاکمی غیر از کسان سپه دار معین نمایند برود برای امنیت آنجا بعد شروع در تحقیقات بشود .

دبیر رسائل - مقرر بشود همانطور که از کسان سپه دار نباید برود معتمد الدوله هم زود شخص ثالث بی غرضی برود .

آقا میرزا محسن - کمیونی معین شود که ناظر در رسیدگی باشند تا زود تر این عمل تمام شود .

رئیس - حال رای مجلس در این خصوص چیست ؟

اسدالله میرزا - این مطلب صحیح نیست چنانچه در باب سالار منمخشد و یشمای برای مجلس حاصل شد اگر باید کسی برود دونفر از خارج که محل اطمینان مجلس باشند بروند .

آقا سید حسین - آن صورت تظلیکه به مجلس نوشته شده است خوبست بخوانید و موضوع تظلم را تشخیص بدهید در آنجا قائل را معین کرده اند .

رئیس - غیر از اینکه بدلیه رجوع بشود در

طرف مجلس هم ماموری باشد که زودتر نماهنگ
راه دیگر ندارد و رای آقایان صحیح اسلام هم البته
میتواند .

آقای میرزا سید محمد مجتهد - صحیح است
باید رجوع بجدلیه شود .

آقای سید عبدالرزاق مجتهد - شما باید بجدلیه تان
را محکم نمایند .

آقای میرزا ظاهر - اول باید برای حصول امنیت
حاکم مذهب شود بعد رجوع بجدلیه شود .

رئیس - سه مطلب است یکی تعیین حاکم دیگری
رجوع بجدلیه یکی هم رفتن یک نفر مامور برای تحقیق
در میل بعضی گفتند رفتن مامور از طرف مجلس
لازم نیست .

محقق الدوله آ. با. ب. یک نفر از طرف مجلس
در جدلیه باشد بیانه چون بودن اشخاص خارجی
بواسطه عدم اطمینان اسباب زحمت خواهد بود .

وکیل التجار اتصال کار از مجلس رجوع
بجدلیه میشود اگر برای هر کاری هر روز یک
نفر مامور ناظر از طرف مجلس معین شود این نمیشود
جدلیه اهدا نباید محتاج بماموری از طرف مجلس باشد
(تلگرافی از زنجان قرائت شد که مشتمل بود بر هتک و
توهین آقا میرزا ابراهیم از طرف آقا میرزا
هاشمخان زروانه شدن مشارالیه بطرف طهران و شرارت
مقتضی نمودن یک نمایان و خواستن جلوگیری از آنها)

آقای شیخ ابراهیم - حالا دوماه است حکومت
را کشتند و راهها را سد نمودند اتصال دودی و شرارت
و قتل و غارت بنمایند موزیکانچی و تویچی که نوکر
دولت است و بیچاره این مواعید سرحد چنگ کنند در
آنجا مصبر شرارت و هرزگی و اغتشاش بیابند کسی
نیست علاجی بنماید .

رئیس - باید بوزارت جنگ نوشته شود که چرا
از مغز دولتی بلین اشرار و هرزه لباس داندن از
آنها پس بگیرند و بوزارت داخله هم نوشته بشود که
برای آنجا زودتر حکومت تعیین نماید و امر وزیر برای
دو و نیم خروب مانده و کلا حاضر شوند برای ترتیب
عمل شباخ خانه .

رئیس - خوب بود در روز فراموش میگردند
که مطلب اینست .

حاج سید نصر الله - اشخاصی که بصیرت
نداشتند مثل بنده آمده بودند ولی اشخاص بهر بنده
بودند .

آقای سید حسین - یک کمیسیون دوازده نفری
برای اینکار معین شده بود و آنها خیلی زحمت کشیده
بودند و قرارداد اینکار بدستاری آنها تمام شود
لهذا جمعی بشیال آن دوازده نفر نامند .

رئیس - خوب بود در روز فراموش میگردند
که مطلب اینست .

حاج سید نصر الله - مسئله مهم است اینست
که بدانیم کدامیک را ردنا بار دولتی میشود چه قدر
است دیگر اینکه مسئله نان تا این دو هفته تمام
بشود .

رئیس - در کمیسیون ماله مشغول تعیین کنند
دیوانی هستند و الحمدلله اسامی جنس هم خیلی
خوب است و انشاء الله در همین هفته عمل نان تمام
می شود .

آقای میرزا رضی قلیخان - این مسئله
صحیح است ولی دو نقص دارد یکی اینکه بلدی در
اذهان مردم انداخته است که دولت گندم را ارزان
بدهد با اینکه کمیسیون ماله زحمت کشیده که این
شش کرور کسر را درست نماید چطور میشود که
اصاله هم چیزی دولت بدهد که نان را ارزان
بفروشد .

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

جواب درست خوانند داد و اقدام کافی خوانند
نمود .

حاج امام جمعه این گمان را نکنید که
این صادر از اقدام بکنند آنچه گفتیم و فریاد زدیم
فائده نبخشید .

آقای سید حسین - اجازه بدهید نظامنامه اساسی
خوانده شود .

حاج امام جمعه - در این مدت وقتیکه مطلبی
را خیلی اهمیت دادیم و خیلی جد کردیم یک چند دقیقه
وزیر حرکت مستصری میکنند پس از گذشتن وقت
فوراً ساکت میشوند اعتقاد بنده اینست که مجلس
راحت ننشیند تا این مطلب تمام شود من در اوجاب
تجربه کردم و وزیر چنگ در موفقی که مالکت را می
برند در این مدت هیچ حرکتی نکرده و همین طور
وزیر داخله .

حاج سید نصر الله - از برای امر خیابان
قرار بود که پروژ صورت کلی بیایند یا بعضی .

رئیس - قرارداد اشخاصی که بصیرت دارند
بیایند .

حاج سید نصر الله - اشخاصی که بصیرت
نداشتند مثل بنده آمده بودند ولی اشخاص بهر بنده
بودند .

آقای سید حسین - یک کمیسیون دوازده نفری
برای اینکار معین شده بود و آنها خیلی زحمت کشیده
بودند و قرارداد اینکار بدستاری آنها تمام شود
لهذا جمعی بشیال آن دوازده نفر نامند .

رئیس - خوب بود در روز فراموش میگردند
که مطلب اینست .

حاج سید نصر الله - مسئله مهم است اینست
که بدانیم کدامیک را ردنا بار دولتی میشود چه قدر
است دیگر اینکه مسئله نان تا این دو هفته تمام
بشود .

رئیس - در کمیسیون ماله مشغول تعیین کنند
دیوانی هستند و الحمدلله اسامی جنس هم خیلی
خوب است و انشاء الله در همین هفته عمل نان تمام
می شود .

آقای میرزا رضی قلیخان - این مسئله
صحیح است ولی دو نقص دارد یکی اینکه بلدی در
اذهان مردم انداخته است که دولت گندم را ارزان
بدهد با اینکه کمیسیون ماله زحمت کشیده که این
شش کرور کسر را درست نماید چطور میشود که
اصاله هم چیزی دولت بدهد که نان را ارزان
بفروشد .

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

رئیس - امروز مذاکره در این خصوص نیست
مذاکره آن با کمیسیون است خوبست شروع
بقرائت قانون اساسی شود (بعد از قرائت چند ماده
چون نسخه تصحیح شده حاضر نبود قرار شد که
در روز سه شنبه قرائت شود) .

حسنعلی خان - این عرض را که میکنم
اهمیت دارد در بدو انعقاد مجلس یک عنوان خوبی
در مجلس شد و آن تشکیل بانک ملی بود و خیلی
مذاکرات شد و مردم هم بهداز یکی دوماه اطمینانی
حاصل کرده حتی در روزهای خارجه هم نوشته
شد شاید بنظر جناب رئیس هم رسیده باشد در یکی
از جراید نوشته بود که این خیال را که مجلس دارد
اگر صورت خارجی پیدا کند خیالات دیگر را را
باطل میکند مقصود مطالب پانگی است ولی امروز
می بینیم بدبختانه بالمره مذاکره بانک از میان رفت

و تمام کارها هم منوط بیول است آیا چه شد که این
مذاکرات از میان رفت .

آقای میرزا ابوالحسن خان - روزیکه بنده
وارد این مجلسی شدم از فرنگ این صحت را
مذاکره کردم و باشاهام عقیده مستمدا کتر بهم شایدم
عقیده باشند تعطیل هم نشده است خوبست اجازه
داده شود که مطرح شود .

محقق الدوله - اظهار حسنه ملی خان از روی
وطن پرستی بود گویا اینکه تعطیل نشده باشد و در بنا
آنهام درست باشد باز باید اقدام شود و قتر که
انبارک در دهمه آخر آمد بمجلس همین مذاکره شد
از قضایای اتفاقیه وقوع آن واقعه اسباب تأخیر شد
حالا هم هر چه باشد باید زودتر اقدام شود و رئیس
بانک که معلوم باشد از فرنگ بخواهند و تا آمدن او
ترتیب بانک را مرتب نمایند .

آقای شیخ حسین - الحمد لله رب العالمین
امیدوارم که دیگر کسی نتواند زحکيل را تهدید
تثابذ عقیده بنده این است این متمم قانونی اساسی
که گوش ملت را پر کرده اند ناقص مانده تا تمام
نشود و بعضی هم ایونی فرسد ملت با جان و دل بیول
نخواهد داد .

وکیل الرعایا - یک نقشه خوبی برای بانک
کشیده شده بود و اینک تعطیل شد یک نقشه از
فرنگستان داخل این خاک شد که شرح آن محتاج
بمجلس دیگر است ولی امیدوارم که من بعد این
ایران از خارج چیزی نگیرد و لا ثروت مملکت خود
بهرمند شود حالا باید همان نقشه خودمان را مجری
داریم و فوراً این بانک تشکیل شود .

حاج محمد تقی - تعطیل بانک بجهت اینکه
دوازده نفر بجهت بانک نوشته شده بود دولت میخواست
تغییر بدهد از این جهت تویق افتاد .

رئیس - شما ماه اطلاع دارید همین طور است
حاجی مهین التجار - بلی امتیاز نامه گرفته
شد بعد در خصوص تغییراتی که در مواد آن میخواهند
بدهند مذاکرات زیاد شد و بهمان طور ماند .

رئیس - پس چرا نکفتید و اظهار نکردید که
هم بدانند .

آقای شیخ یوسف - جناب ناصر الملک بمجلس
آمده بودند که این ترتیب بانک ملی صلاح حال ملت
نیست نه اینکه صلاح دولت نباشد چون کابین بانک
مدتش خیلی است پس طوری باید باشد که اسباب
آسایش و اطمینان همه مردم باشد .

حاجی مهین التجار - سبب همانست که حاجی
محمد تقی گفتند خواسته امتیاز نامه را تغییر بدهند
قبول نشد .

آقای شیخ یوسف - جناب ناصر الملک عرضی
نداشت لایه از روی خیر خواهی میگفت .

حاج محمد تقی - جناب ناصر الملک گفتند
یک رئیس و یک دفتر دار از فرنگ بیآورند و دیگر
چیزی نکفتند .

آقای میرزا محمود ناصر الملک عجیب بگفتند
بود یک فصلی از امتیاز نامه بانک ملی این بود که
عایدات دولتی تمام ببانک آمده از آنجا خارج
شود قبول نشدو تا حال هم مانده است که عایدات دولتی
اصاله چه شده است .

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه

حسنعلی خان - جمعی فهمیده و جمعی نفهمیده
دیگر این بانک را تمهیب نکردند و حال آنکه
افتضار و قوام ملیت مایسته باین بانک است همه